

שאלות של רדיו פרנקפורט ותשובות ראש הממשלה עליהן - 8.1.69

ש א ל ה

מרביתם לדבר על ריבוי גונים ודעות בממשלה ובציבור בישראל. האם אתה יכול לומר מהי מדיניותה המוסמכת והמוסכמת של ממשלת ישראל, אם יש כזו.

ת ש ו ב ה

ברצוני. אקדים מלים אחדות על חילוקי הדעות. אין להפליג במשמעותם ובהשפעתם לאלתר. בכל שעת צורך הכריעה הממשלה ברור. עדיין אנו רחוקים מהשגת עדיה המידיים של המדינה, והסדר שלום יציב וממשי וחווה שלום חתום בינינו לביין הארצות השכנות. כל מרכיבי ההסדר, ואינני רואה דרך אליו בלי משא-ומתן בין הצדדים, כגון גבולות מוסכמים ובטוחים וכיו"ב, תלויים בשלום ואין להם קיום אלא עמו. שייט חופשי בתעלה והגנה ממשית על חופש המעבר בצרי טיראן הם חלק מן השלום. באין שלום, ועד פי יבוא שלום, עומדים בתוקפם קווי הפסקת האש.

ש א ל ה

מה תוכניות השלום של ממשלת ישראל?

ת ש ו ב ה

כפי שברור לך בוודאי מדבריי הקודמים, עדיין אין השעה פְּשֵׁלָה לדבר על תוכניות שלום. אלה - זה טיבען שהן מתבררות ומתלבנות תוך משא-ומתן. אבל הבסיס לכל תוכנית הוא חזון שלום, בגדר תפיסת עולם. אין ישראל חייבת בהבהרת תוכניות, כאדם המשחק פסיינס עם עצמו. אבל היא חייבת, וקודם כל לעצמה היא חייבת, בהבהרת המושגים שְׁפִיטוֹד השקפתה. מראשיתה גרסה תנועת התחייה שלנו, כי אינה באה לדחוק רגלי אחרים בארץ-ישראל וְבְאֵיזוֹר פּוֹלֵו אלא לבנות יחד עִמָּם עתיד טוב יותר, מתוך שיתוף פעולה ומתוך תרומת מִיטב היכולת והיָדע לקידום העמים האחרים. מחשבה זו היא יסוד תפיסתנו גם כיום. הדבר הזה מחייב גבולות קְטוּחִים וגם גבולות פְּתוּחִים, לזרימת תרבות ומדע, לְהשפעה אנושית, לְפַעֲלָה כלכלית משותפת, לְמַגַע הדדי וכיו"ב.

ש א ל ה

אתה מתכוון למערכת יחסים כמו בין ארצות סקנדינביה או בלקוס?

ת ש ו ב ה

בהחלט כן. הארצות שהזכרתי, וכן השוק האירופי, הן דוגמה מעודדת למה שעמים יכולים לעשות - וגם שם מדובר על עמים שהפרידו ביניהם איבוח עבר - בשעה שהם מְשׁוּיִם לנגדם את הַעֲתִיד המשותף ואת רְוּחַת מוֹלָם.

ש א ל ה

איך אתה מתאר לעצמך את תרומת ישראל לפתרון בעיית הפליטים.

ת ש ו ב ה

הדברים נובעים מחשובותי הקודמות. פרוד, שאם אתה מצמצם את הבעיה לישראל לבדה, אין זְכוּתָה לעשות הרבה, בְּפֶרֶט אחרי שהיא כבר קלסה פליטים רבים, שבאו בחוסר כל, לְרֵבֹת מאות אלפים מארצות ערב; ודבר זה מסתמם בחילופי אוֹלוֹמִים דֶּה־פֶּאקטו, כְּפִי שְׁקֵרָה גם בְּאַרְצוֹת אחרות. אבל אם אנו רואים באיזור כולו על הפוטנציאל הקרקעי והמשקי שלו, יחידה אחת - לא צבצר ממנו להרים את המשא. בחשבון אחרון - לא אֲדָמָה, לא מים ולא אוצרות טבע הם החסרים באיזור אלא כְּנִי אדם עובדים ויוצרים. כדי להפגיש את משאבי האדם יידרש מאמץ בינלאומי, וישראל תשתתף בו פמיטב יכולתה. רק גישה כזאת תהפוך את חייהם המבוזבזים של פליטים, שנדונו לגוון במחנות מטעמים פוליטיים, מְפַעֵמָסָה לְאוֹצֵר.

ש א ל ה

כיצד אתה רואה את יחסי ישראל גרמניה?

ת ש ו ב ה

צריך להבחין בין שני רבדים במערכת הזאת. הרובד האחד הוא הרובד ההיסטורי של יחסים בין העמים. מטען זכרון ומעמסה אמנציונלית כבדה מנשוא רובצים עלינו בנקודה זו וקשה לתאר שהיא עשוייה להיעלם בלי שיוור. איני מאמין בהתעלמות מן העבר. יש להביט בַּפָּנּוּי במלוא החודעה, מתוך נקיטת עמדה מוסרית חד-משמעית ורק כך אפשר להתגבר עליו. הפול תלוי בַּדּוּרוֹת הבאים. וְבֵאשֶׁר להם כבר אמר יחזקאל הנביא: בן לא יישא בעוון האב.

הרובד האחר הוא רובד היחסים בין מדינות. בענין זה כבר נעשו התחלות חשובות ואני מאמין שהדברים עשויים להתפתח חיובית להבא.

מדינת ישראל יודעת להעריך את העמדה החיובית של הממשלה ושל הציבור הרחב בגרמניה, עמדה שיש לה חשיבות רבה בגלוייה המדיניים והממשיים.

שאלה

מה תגובתך על החלטת נשיא צרפת להטיל אמבארגו מוחלט על שליחת ציוד צבאי לישראל?

תשובה

לא נשכח את ידידותו ואת עזרתו של העם הצרפתי ושל ממשלתו לישראל בְּעִשְׂוֹת המבחן החמורות, בְּעִשְׂוֹר הקודם. על רקע זה - המדיניות הנוכחית מכאיבה כפליים. מלבד ביטולו השרירותי של חוזה חתום, מעבר לנזק הממשי, יש כאן פגיעה ברורה בסיכויי השלום באיזור. רק ישראל חזקה יכולה לתרום לשלום, ועל משפחת העמים כולה להבין זאת.